

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

19. detsember 2013*

Direktiiv 96/9/EÜ — Andmebaaside õiguskaitse — Artikli 7 lõiked 1 ja 5 — Andmebaasi tegija sui generis õigus — Mõiste „taaskasutamine” — Andmebaasi sisu oluline osa —
Spetsiaalne metaotsingumootor

Kohtuasjas C-202/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Gerechtshof te 's-Gravenhage (Madalmaad) 27. märtsi 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 30. aprillil 2012, menetluses

Innoweb BV

versus

Wegener ICT Media BV,

Wegener Mediaventions BV,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president T. von Danwitz (ettekandja), kohtunikud E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby ja C. Vajda,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Innoweb BV, esindajad: *advocaat* H. Elferink ja *advocaat* A. S. M. van Leent,

— Wegener ICT Media BV ja Wegener Mediaventions BV, esindaja: *advocaat* J. van Manen,

— Euroopa Komisjon, esindajad: J. Samnada ja F. Wilman,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiivi 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT L 77, lk 20; ELT eriväljaanne 13/15, lk 459; edaspidi „direktiiv 96/9”) artikli 7 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Innoweb BV (edaspidi „Innoweb”) ja teiselt poolt Wegener ICT Media BV ja Wegener Mediaventions BV (edaspidi koos „Wegener”) vahelises vaidluses selle üle, et Innoweb kasutas oma veebilehe vahendusel „spetsiaalset metaotsingumootorit”, mis võimaldab teostada otsingut kolmandate isikute veebiportaalides, sealhulgas Wegeneri veebiportaal, mis sisaldab mootorsõidukite müügikuulutusi.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 96/9 põhjendused 39, 42 ja 48 on sõnastatud järgmiselt:

„(39) [...] [käesoleva direktiiviga] püütakse [...] kaitsta ka andmebaaside tegijate positsiooni seoses sisu omandamisel ja kogumisel tehtud finants- ja ametialaste investeeringute tulemuste seadusvastase omastamisega, kaitstes kogu andmebaasi või selle olulisi osi kasutaja või konkurendi teatud toimingute eest;

[...]

(42) [...] eriõigus keelata loata väljavõtte tegemist ja/või taaskasutamist on seotud kasutaja niisuguste toimingutega, mis ületavad tema seaduslikke õigusi ning kahjustavad seeläbi investeeringut; õigus keelata kogu sisust või selle olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või nimetatu taaskasutamist ei ole seotud ainult parasiitliku konkureeriva toote valmistamisega, vaid ka ükskõik millise niisuguse kasutajaga, kes põhjustab oma toimingutega investeeringule kvalitatiivselt või kvantitatiivselt olulist kahju;

[...]

(48) [...] käesoleva direktiivi eesmärk [...] on võimaldada asjakohast ja ühetaolist andmebaaside kaitset, millega tagatakse andmebaasi tegijale tasu [...]”.
- 4 Direktiivi eesmärk on selle artikli 1 lõike 1 kohaselt tagada ükskõik millises vormis andmebaaside õiguskaitse. Sama artikli lõikes 2 on andmebaas määratletud kui „süsteemaatiliselt või metoodiliselt korrastatud iseseisvate teoste, andmete või muu materjali kogu, mis on individuaalselt kättesaadav elektrooniliste või muude vahendite abil”.
- 5 Selle direktiivi III peatükis „*Sui generis* õigus” asuvas artiklis 7, mis puudutab kaitse objekti, on sätestatud:

„1. Liikmesriigid sätestavad andmebaasi tegija õiguse keelata andmebaasi kogu sisust või kvantiteedilt või kvaliteedilt olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või selle taaskasutamist, kui selle andmebaasi sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt oluline investeering.

2. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *väljavõtte tegemine* – andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa mis tahes viisil või mis tahes vormis ajutine või alaline ülekandmine teise väljendusvormi;
- b) *taaskasutamine* – andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa kättesaadavaks tegemine üldsusele kas koopiate levitamise, rentimise, sidusliini kaudu edastamise või muul viisil ülekandmise teel. Pärast andmebaasi koopia esmamüüki ühenduses õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul lõpeb õigus kontrollida selle koopia edasimüüki ühenduses.

Avalikku laenutamist ei loeta väljavõtte tegemiseks ega taaskasutamiseks.

[...]

5. Andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest korduv ja süstemaatiline väljavõtete tegemine ja/või nende taaskasutamine, mis võib viia andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve, ei ole lubatud.”

Madalmaade õigus

- 6 Direktiiv 96/9 võeti Madalmaade õigusesse üle 8. juuli 1999. aasta Databankenwet’iga (andmebaaside seadus, *Staatsblad* 1999, nr 303).
- 7 Andmebaaside seaduse artikli 2 lõikes 1 on sätestatud:

„Andmebaasi tegijal on ainuõigus anda luba järgmiste toimingute tegemiseks:

- a) andmebaasi sisust tervikuna või kvantiteedilt või kvaliteedilt olulisest osast väljavõtte tegemine ja/või selle taaskasutamine,
- b) andmebaasi sisuks olevatest kvantiteedilt või kvaliteedilt mitteolulistest osadest korduv ja süstemaatiline väljavõtete tegemine ja/või nende taaskasutamine, mis võib viia andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 8 Wegener teeb oma veebiportaalis www.autotrack.nl (edaspidi „AutoTrack”) kättesaadavaks veebipõhised mootorsõidukite müügikuulutused. Tema kogus on 190 000–200 000 kasutatud mootorsõiduki müügikuulutust ning seda uuendatakse iga päev. Nendest kuulutustest ligikaudu 40 000 sisalduvad üksnes AutoTracki veebiportaalis. AutoTracki ülejäänud kuulutusi võib leida ka teistest veebiportaalidest. AutoTracki veebiportaali otsingumootori abil saab selle kasutaja otsida sõidukeid sihipäraselt eri kriteeriumide alusel.
- 9 Innowebi veebiportaalis www.gaspedaal.nl (edaspidi „GasPedaal”) on müügiks pakutavate mootorsõidukite leidmiseks oma nn spetsiaalne metaotsingumootor. Metaotsingumootori puhul kasutatakse teiste veebiportaalide otsingumootoreid, hõlmates need kasutajate päringutesse ja see eristab metaotsingumootorit üldistest otsingumootoritest nagu Google. „Spetsiaalne” tähendab metaotsingumootori puhul seda, et selle otsingumootoriga on võimalik käivitada spetsiaalne otsing ühe või mitme konkreetse märksõna alusel. GasPedaal on selline spetsiaalne metaotsingumootor, millega on

võimalik otsida spetsiaalselt mootorsõidukite müügikuulutusi, kuna see võimaldab veebikasutajal ühe päringuga teostada samaaegselt otsingut erinevates kolmandate isikute, sealhulgas AutoTracki veebiportaalides leiduvate mootorsõidukite müügikuulutuste hulgas.

- 10 GasPedaali spetsiaalne metaotsingumootor võimaldab AutoTracki veebiportaaalis teostada kuulutuste otsingut esiteks erinevate kriteeriumide alusel: mitte ainult selliste nagu automark, automudel, läbisõit, ehitusaasta ja hind, vaid ka teiste omaduste alusel nagu sõiduki värv, kere kuju, kasutatava kütuse liik, uste arv ja jõuülekanne, ning teiseks teha seda „reaalajas”, st ajal, mil GasPedaali kasutaja päringu teeb. GasPedaal teostab päringut „tõlkides”, st kohandab selle AutoTracki otsingumootoriga.
- 11 AutoTracki veebiportaaali otsingutulemused ehk lõppkasutaja valitud kriteeriumidele vastavate sõidukite kuulutused, mis võivad kattuda kuulutustega ka teistes portaalides, liidetakse üheks andmekomplektiks, mille juures on lingid kõigile allikatele, kus leidis kuulutus konkreetse sõiduki kohta. Seejärel luuakse veebilehekülg kogutud ja liidetud tulemuste loendiga, milles on iga sõiduki olulised andmed, eelkõige andmed ehitusaasta, hinna ning läbisõidu kohta ja juures pisipilt. See veebilehekülg salvestatakse ligikaudu 30 minutiks GasPedaali serverisse ja edastatakse või kuvatakse kasutajale GasPedaali veebiportaaalis GasPedaali veebilehe kujundusega.
- 12 Eri veebiportaalides, mida GasPedaali otsing hõlmab, on kokku umbes 300 000 kuulutust.
- 13 GasPedaal teeb AutoTracki portaaalis iga päev umbes 100 000 päringut. Otsingud hõlmavad iga päev ligikaudu 80% AutoTracki kuulutuste kogus sisalduvatest automarkide või -mudelite eri kombinatsioonidest. Siiski teeb GasPedaal ühe päringuga seoses kättesaadavaks vaid väga väikese osa kogu sisust. Nende andmete sisu määratakse iga päringu puhul kindlaks kriteeriumide alusel, mille määrab GasPedaalis kasutaja.
- 14 Leides, et Innoweb rikub andmebaasidega seoses tema *sui generis* õigust, esitas Wegener Innowebi vastu hagi nõudega kohustada Innowebi lõpetama Wegeneri õiguste rikkumine ja esimeses kohtuastmes võitis ta vaidluse peamises osas.
- 15 Innoweb esitas selle otsuse peale kaebuse *Gerechtshof te 's-Gravenhage*le.
- 16 Eelotsusetaotluses eeldatakse, et Wegeneri kuulutuste kogu kujutab endast andmebaasi, mis vastab direktiivi 96/9 artiklis 7 ette nähtud kaitse saamiseks vajalikele tingimustele.
- 17 Lisaks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et põhikohtuasjas ei ole tehtud väljavõtteid Wegeneri andmebaasi kogu sisust või selle olulisest osast. Wegeneri andmebaasi sisu mitteolulistest osadest korduval väljavõtetel tegemisel ei ole sellist kumulatiivset mõju, mis oleks vastuolus direktiivi kõnealuse artikli lõikega 5.
- 18 Neil asjaoludel otsustas *Gerechtshof te 's-Gravenhage* menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
 - „1. Kas direktiivi [96/9] artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et veebiportaaali kaudu ligipääsetava andmebaasi kogu sisu või kvaliteedilt või kvantiteedilt olulise osa taaskasutamisega (kättesaadavaks tegemisega) kolmanda isiku poolt on tegemist siis, kui kõnealune kolmas isik *võimaldab* tema poolt pakutava spetsiaalse metaotsingumootori abil teostada üldsusel „reaalajas” otsingu andmebaasi kogu sisus või selle olulises osas, töödeldes kasutaja päringut, mida on „tõlgitud” andmebaasi sisaldava veebiportaaali otsingumootoriga kohandamiseks?
 2. Kui vastus on eitav, siis kas olukord on teistsugune, kui kõnealune kolmas isik edastab või kuvab pärast otsingutulemuste kättesaamist igale kasutajale omaenda veebilehel ja selle kujundusega väga väikese osa andmebaasi sisust?

3. Kas [esimesele ja teisele] küsimusele vastamisel on oluline, et kõnealune kolmas isik teeb nimetatud toiminguid pidevalt, töötleb oma otsingumootori kaudu iga päev ühtekokku 100 000 „tõlgitud” päringut ja teeb saadud tulemused eri kasutajatele eespool kirjeldatud viisil kättesaadavaks?
4. Kas direktiivi [96/9] artikli 7 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et andmebaasi sisu mitteoluliste osade korduv *ja* süstemaatiline taaskasutamine on lubamatu, kui see võib viia andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve, või on siin piisav korduv *või* süstemaatiline taaskasutamine?
5. Juhul kui nõutav on korduv *ja* süstemaatiline taaskasutamine:
 - a) milline tähendus on sõnal „süstemaatiline”?
 - b) kas tegemist on süstemaatilise taaskasutamisega, kui see toimub automaatselt?
 - c) kas on oluline, et seejuures kasutatakse eespool kirjeldatud viisil spetsiaalset metaotsingumootorit?
6. Kas direktiivi [96/9] artikli 7 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud keeld ei ole kohaldatav, kui kolmas isik teeb korduvalt oma kompleksotsingu kasutajatele iga päringu kohta kättesaadavaks üksnes andmebaasi sisu mitteolulised osad?
7. Kui vastus on jaatav, siis kas see kehtib ka juhul, kui kõnealuste mitteoluliste osade taaskasutamisel on kumulatiivne toime, mille tagajärjel tehakse kasutajatele üheskoos kättesaadavaks andmebaasi sisu oluline osa?
8. Kas direktiivi [96/9] artikli 7 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et lubamatute toimingute puhul, mille tulemusel tehakse taaskasutamise kumulatiivse toime tagajärjel üldsusele kättesaadavaks kaitstud andmebaasi kogu sisu või selle oluline osa, on kõnealuse artikli tingimused täidetud, või tuleb lisaks sellele väita ja tõendada, et kõnealused toimingud on vastuolus andmebaasi tavapärase kasutamisega või kahjustavad põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve?
9. Kas tuleb lähtuda sellest, et eespool nimetatud toimingute tegemisega kahjustatakse tõsiselt andmebaasi teinud isiku investeeringut?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 19 Esmalt peab märkima, et antud küsimustega soovitakse sisuliselt teada, kas niisugune spetsiaalse metaotsingumootori käitaja nagu käesolevas põhikohtuasjas teostab direktiivi 96/9 artikli 7 lõigetega 1 või 5 hõlmatud tegevust nii, et selle artikli lõikes 1 nimetatud tingimustele vastav andmebaasi tegija võib keelata tema andmebaasi ilma vastutasuta kasutamise spetsiaalse metaotsingumootori teenuse raames.
- 20 Esimene kuni kolmas küsimus käsitlevad direktiivi 96/9 artikli 7 lõike 1 tõlgendust, mis lubab andmebaasi tegijal keelata andmebaasi kogu sisu või olulise osa taaskasutamise.
- 21 Neljanda kuni üheksanda küsimuse sisuks on direktiivi artikli 7 lõike 5 tõlgendamine; antud sätte kohaselt ei ole lubatud andmebaasi sisuks olevate mitteoluliste osade korduv *ja* süstemaatiline taaskasutamine, mis võib viia andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve.

- 22 Siiski on direktiivi 96/9 artikli 7 lõike 1 kohaselt antud nende sätetega kaitse andmebaasidele, mis vastavad täpsetele kriteeriumidele, eriti kui nende sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt või kvantitatiivselt oluline investeering. Nagu on samas märgitud käesoleva otsuse punktis 16, lähtuvad küsimused eeldusest, et vaidlusalune sõidukite müügikuulutuste kogu vastab sellele tingimusele.

Esimene kuni kolmas küsimus

- 23 Esimese kuni kolmanda küsimusega, mida on sobilik analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 96/9 artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selline spetsiaalse metaotsingumootori käitaja nagu käesolevas põhikohtuasjas taaskasutab tema teenusega hõlmatud andmebaasi kogu sisu või olulist osa.
- 24 Sellele küsimusele vastamiseks on esmalt vaja meelde tuletada spetsiaalse metaotsingumootori ja selle tööpõhimõtte olemuslikud tunnused, mis lähtuvad Euroopa Kohtule esitatud toimikust, ja see, mille poolest erineb metaotsingumootor märkimisväärselt sellisest tavalisest algoritmil põhinevast otsingumootorist nagu Google või Yahoo.
- 25 Ühelt poolt tuleneb eelotsusetaotlusest, et niisugusel spetsiaalsel metaotsingumootoril, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei ole oma otsingumootorit, mis otsiks infot teistest veebiportaalidest. Nagu on täpsustatud käesoleva otsuse punktis 9, kasutab ta päringute teostamiseks seevastu tema teenusega hõlmatud andmebaaside otsingumootoreid. Spetsiaalne metaotsingumootor tõlgib „reaalajas” oma kasutajate päringud nendesse otsingumootoritesse nii, et päring teostatakse kõigi nende andmebaaside andmete hulgas.
- 26 Teiselt poolt tuleneb eelotsusetaotlusest, et niisugusel spetsiaalsel metaotsingumootoril, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on päringu sõnastamisel ja tulemuste kuvamisel sarnased eelised nagu nendel andmebaasidel endil ja ühtlasi võimaldab see ühe päringuga teostada otsingut erinevates andmebaasides, nagu on täpsustatud käesoleva otsuse punktides 9 ja 10. Nii nagu andmebaasideski koosneb spetsiaalse metaotsingumootori otsinguvorm erinevatest väljadest, kuhu lõppkasutaja oma päringu sisestab ja mis võimaldavad sel kasutajal teostada oma otsingu sihipäraselt erinevate kriteeriumide abiga, millele otsingutulemused peavad vastama. Lisaks esitatakse nii andmebaaside kui ka spetsiaalse metaotsingumootori otsingutulemused teatavate kriteeriumide alusel kasvavas või kahanevas järjekorras – vastavalt lõppkasutaja tehtud valikule.
- 27 Teiseks tuleb meelde tuletada põhikohtuasjas kõnealuse spetsiaalse metaotsingumootori käitaja tegevusega seoses, mida peab kvalifitseerima direktiivi 96/9 artikli 7 lõikest 1 lähtudes, et esimeses küsimuses käsitletakse käitaja pakkumist, mis võimaldab spetsiaalse metaotsingumootori kaudu teostada üldsusel „reaalajas” otsingu andmebaasi kogu sisus või selle olulises osas, töödeldes kasutaja päringut, mida on „tõlgitud” andmebaasi sisaldava veebilehe otsingumehhanismiga kohandamiseks.
- 28 Selline metaotsingumootori käitaja tegevuse kirjeldus arvestab asjaoluga, et spetsiaalne metaotsingumootor teostab talle esitatud päringu, kaasa arvatud lõppkasutajale tulemuste kuvamise, vastavalt metaotsingumootori programmile automaatselt, ilma käitaja sekkumiseta. Sel hetkel on tegevuse teostaja ainult lõppkasutaja, kes sisestab oma päringu.
- 29 Seevastu toimingud, mida tegi põhikohtuasjas kõnealuse spetsiaalse metaotsingumootori käitaja tegelikult, toimusid enne lõppkasutajate tegevust ja esitatud päringu teostamist. Reaalselt on tehtud internetis kasutatavaks spetsiaalne metaotsingumootor, millega tõlkida lõppkasutajate päringuid, mis sisestatakse metaotsingumootori teenusega hõlmatud andmebaaside otsingumootoritesse.

- 30 Järelikult tuleb kolmandana analüüsida seda, kas antud tegevus kuulub direktiivi 96/9 artikli 7 lõike 1 kohaldamisalasse; see eeldab aga, et antud tegevus on taaskasutamine artikli 7 lõike 2 punkti b tähenduses ja on seotud andmebaasi kogu sisu või selle olulise osaga.
- 31 Mõiste „taaskasutamine” on direktiivi 96/9 artikli 7 lõike 2 punktis b määratletud kui „andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa kättesaadavaks tegemine üldsusele kas koopiate levitamise, rentimise, sidusliini kaudu edastamise või muul viisil ülekandmise teel”. Siiski ei puuduta viide taaskasutatud osa olulisele iseloomule selle mõiste määratlust (vt 9. novembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-203/02: The British Horseracing Board jt, EKL 2004, lk I-10415, punkt 50).
- 32 Kuna taaskasutamise mõistet on kasutatud selle artikli 7 lõigetes 1 ja 5, tuleb seda tõlgendada antud artikli üldises kontekstis (vt seoses mõistega „väljavõtte tegemine” 9. oktoobri 2008. aasta otsus C-304/07: Directmedia Publishing, EKL 2008, lk I-7565, punkt 28).
- 33 Sellise väljendi nagu „üldsusele kättesaadavaks tegemine” kasutamine direktiivi 96/9 artikli 7 lõike 2 punktis b näitab, et ühenduse seadusandja on soovinud taaskasutamise mõistet laialt määratleda (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board jt, punkt 51 ja 18. oktoobri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-173/11: Football Dataco jt, punkt 20).
- 34 Taaskasutamise mõiste laia tähendust toetab ühenduse seadusandja eesmärk, mida ta läbi *sui generis* õiguse kehtestamise saavutada tahab (vt seoses mõistega „väljavõtte tegemine” eespool viidatud kohtuotsus Directmedia Publishing, punkt 32).
- 35 Nagu Euroopa Kohus on juba direktiivi 96/9 mitmele põhjendusele, eelkõige põhjendustele 39, 42 ja 48 tuginedes otsustanud, on direktiivi eesmärk ergutada andmete säilitamise ja töötlemise süsteemide kujundamist, et aidata kaasa kõikides tegevusvaldkondades igal aastal loodavate ja töödeldavate andmete hulga plahvatusliku kasvu tingimustes infoturu arendamisele (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board jt, punktid 30 ja 31; 9. novembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-46/02: Fixtures Marketing, EKL 2004, lk I-10365, punkt 33, ja 1. märtsi 2012. aasta otsus kohtuasjas C-604/10: Football Dataco jt, punkt 34).
- 36 Direktiivis 96/9 sätestatud *sui generis* õigusega antud kaitse eesmärk seisneb selles, et isikule, kes otsustas võtta riski teha inim-, tehnilist või rahalist ressursi puudutav oluline investeering selleks, et luua ja kaasajastada andmebaasi sisu, tagada tema investeeringu hüvitamine, kaitstes teda selle investeeringu tulemuste ilma loata omastamise eest (vt eespool viidatud kohtuotsused The British Horseracing Board jt, punktid 32 ja 46; Fixtures Marketing, punkt 35, ja Directmedia Publishing, punkt 33).
- 37 Direktiivi 96/9 artikli 7 eesmärki arvestades tuleb mõistet „taaskasutamine” tõlgendada nii, et see hõlmab igasuguseid toiminguid, millega vastavalt kas omastatakse ilma andmebaasi tegija nõusolekuta tema tehtud investeeringu tulemused või tehakse need üldsusele kättesaadavaks, võttes temalt sel moel sissetuleku, mis oleks võimaldanud tal investeerimiskulud tagasi saada (vt eespool viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board jt, punkt 51). Antud mõistega on seega peetud silmas kõiki toiminguid, mida kaitstud andmebaasi tegija ei luba ja mis seisnevad terve andmebaasi sisu või selle ühe osa levitamises üldsusele (vt eespool viidatud kohtuotsus The British Horseracing Board jt, punkt 67; 5. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-545/07: Apis-Hristovich, EKL 2009, lk I-1627, punkt 49, ja eespool viidatud 18. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus Football Dataco jt, punkt 20). Kasutatud protsessi laad ja vorm ei oma sellega seoses tähtsust (eespool viidatud 18. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus Football Dataco jt, punkt 20).
- 38 Direktiivi 96/9 artikli 7 lõike 2 punktis b sätestatud määratluse teine pool ja nimelt „koopiate levitamise, rentimise, sidusliini kaudu edastamise või muul viisil ülekandmise teel” ja eriti selle osa „muul viisil” lubab artikli 7 eesmärgi alusel, millele on viidatud käesoleva otsuse punktides 35 ja 36, määratlust samuti tõlgendada laialt.

- 39 Niisuguse spetsiaalse metaotsingumootori, mis on kõne all põhikohtuasjas, käitaja tegevusega seoses, mis on käesolevas kohtuasjas oluline – ja mis seisneb nimelt internetis sellise spetsiaalse metaotsingumootori kasutamise võimaldamises, millega tõlkida lõppkasutajate päringuid, mida sisestatakse metaotsingumootori teenusega hõlmatud andmebaaside otsingumootoritesse –, tuleb märkida, et antud tegevus ei piirdu sellega, et andmebaaside kasutajale edastatakse info teatava teema kohta.
- 40 Nagu tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktidest 25 ja 26, on nimetatud tegevuse eesmärk anda igale lõppkasutajale vahend, mis võimaldaks kasutada kõiki kaitstud andmebaasis leiduvaid andmeid ja looks nii võimaluse tutvuda kogu andmebaasi sisuga muul viisil, kui seda on ette näinud andmebaasi tegija, kasutades samas andmebaasi otsingumootorit ja pakkudes samasuguseid eelised päringu teostamiseks, nagu on sel andmebaasil endal. Lõppkasutajal ei ole nimetatud andmebaasist andmeid otsides vaja enam minna ei andmebaasi veebiportaali, ei selle avalehele ega avada selle otsinguvormi, sest ta saab seda teha „reaalajas” spetsiaalse metaotsingumootori veebiportaali kaudu.
- 41 Niisuguse spetsiaalse metaotsingumootori, mis on kõne all põhikohtuasjas, käitaja tegevus võib andmebaasi tegija jätta ilma tulust, mida ta võib saada eelkõige tema veebiportaalis kuvatavast reklaamist, võttes nii andmebaasi tegijalt sissetuleku, mis võimaldaks tal andmebaasi sisu loomisse ja kaasajastamisse investeeritud kulud tagasi saada.
- 42 Kui lõppkasutajal pole enam vaja minna andmebaasi avalehele ja avada selle otsinguvormi, siis on võimalik, et andmebaasi tegija saab vähem tulu andmebaasi avalehel või otsinguvormi lehel kuvatavast reklaamist eelkõige seetõttu, et ettevõtjatele, kes soovivad panna reklaamkuulutusi veebilehtedele, näib tunduvalt tulusam teha seda spetsiaalse metaotsingumootori veebiportaalis kui selle andmebaasi veebiportaalis, mille andmed nähtuvad ka viimasest.
- 43 Kuna pealegi on tegemist kuulutuste andmebaasidega, võivad müüjad panna oma kuulutusi ainult ühte andmebaasi; arvestades võimalust teostada spetsiaalse metaotsingumootori abiga otsing samaaegselt mitmes andmebaasis ja seda, et antud metaotsingumootor annab teada ka eri asukohtades olevatest kuulutustest, võivad andmebaasid seetõttu muutuda vähem mahukaks ja osaliselt ka vähem huvipakkuvaks.
- 44 Sellise riski olemasolu, et niisuguse spetsiaalse metaotsingumootori, mis on kõne all põhikohtuasjas, käitaja tegevus võib andmebaasi tegija jätta ilma tulust, ei välista asjaolu, et andmebaasist saadud otsingutulemusega seotud teabega – käesolevas põhikohtuasjas mootorsõiduki müügikuulutuses leiduvate andmetega – tutvumiseks on põhimõtteliselt vaja klikkida hüperlinki, mille kaudu pääseb tulemust kuvavale algsele veebilehele.
- 45 Ühelt poolt võimaldab spetsiaalse metaotsingumootori kuvatud teave lõppkasutajal teataval määral sorteerida saadud tulemusi ja otsustada, et tal ei ole mingi kindla otsingutulemuse kohta rohkem teavet vaja. Teiselt poolt on võimalik, et lõppkasutaja saab märgatavalt üksikasjalikumat teavet mingite andmete kohta, ilma et ta kasutaks vastavasse andmebaasi viivat hüperlinki, juhul kui need andmed on olemas mitmes spetsiaalse metaotsingumootoriga hõlmatud andmebaasis, kuna see metaotsingumootor näitab ära eri kohtades olevad kuulutused ja koondab nad kokku.
- 46 Direktiivi 96/9 artikliga 7 antud kaitse ei hõlma aga andmebaasiga tutvumist (vt eespool viidatud kohtuotsused *The British Horseracing Board jt*, punkt 54, ja *Directmedia Publishing*, punkt 51). Kui andmebaasi tegija siiski teeb oma andmebaasi sisu kolmandatele isikutele kättesaadavaks sõltumata sellest, kas ta saab tasu või mitte, ei võimalda *sui generis* õigus tal takistada kolmandate isikute andmebaasiga tutvumist teabe leidmiseks (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused *The British Horseracing Board jt*, punkt 55, ja *Directmedia Publishing*, punkt 53).

- 47 Siiski peab rõhutama, et niisuguse spetsiaalse metaotsingumootori, mis on kõne all põhikohtuasjas, käitaja tegevus ei kujuta endast andmebaasiga tutvumise toimingut. Käitajal endal puudub huvi andmebaasis olevate andmete vastu, aga ta võimaldab lõppkasutajal tutvuda selle andmebaasi ja andmetega viisil, mis erineb nimetatud andmebaasi tegija ettenähtud tutvumisvõimalusest, pakkudes info otsimisel samasuguseid eeliseid. Seevastu lõppkasutaja on isik, kes sisestab spetsiaalsesse metaotsingumootorisse päringu ja tutvub metaotsingumootori vahendusel andmebaasiga.
- 48 Lisaks läheneb niisuguse spetsiaalse metaotsingumootori, mis on kõne all põhikohtuasjas, käitaja asjaomane tegevus – nimelt spetsiaalse metaotsingumootori kasutamise võimaldamine veebiportaali kaudu – parasiitliku konkureeriva toote valmistamisele, mida nimetatakse direktiivi 96/9 põhjenduses 42, ilma et seejuures oleks siiski kopeeritud vastavas andmebaasis sisalduvat teavet. Selline spetsiaalne metaotsingumootor sarnaneb pakutavate päringuvõimaluste poolest andmebaasile, kuigi tema enda valduses andmeid ei ole.
- 49 Lõppkasutajal piisab vaid spetsiaalse metaotsingumootori veebiportaali külastamisest, selleks et pääseda samaaegselt ligi kõigi metaotsingumootori teenusega hõlmatud andmebaaside sisule; metaotsingumootori teostatav otsing annab sama tulemuste nimekirja, mille võiks saada siis, kui teostada otsing igas neist andmebaasidest eraldi, kuid tulemused kuvatakse lehel, mis on spetsiaalse metaotsingumootori veebiportaali kujundusega. Lõppkasutajal ei ole vaja enam pöörduda andmebaasi veebiportaali, välja arvatud juhul, kui ta leiab kuvatud tulemuste hulgast kuulutuse, millega ta soovib üksikasjalikumalt tutvuda. Samas suunatakse ta sel juhul otse kuulutuse juurde ja – kuna eri kohtades olevad kuulutused koondatakse kokku – on isegi võimalik, et ta tutvub teise andmebaasiga.
- 50 Eelnevatest kaalutlustest tuleneb, et kui käitaja võimaldab internetis kasutada sellist spetsiaalset metaotsingumootorit, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille eesmärk on, et lõppkasutajad sisestaksid sinna päringud selleks, et neid saaks tõlkida ühe kaitstud andmebaasi otsingumootorisse, kujutab see endast nimetatud andmebaasi sisu „kättesaadavaks tegemist” direktiivi 96/9 artikli 7 lõike 2 punkti b tähenduses.
- 51 Nimetatud kättesaadavaks tegemine on suunatud „üldsusele”, kuna seda spetsiaalset metaotsingumootorit võib kasutada ükskõik kes ja seega on see mõeldud määramata arvule isikutele sõltumata sellest, mitu isikut tegelikult spetsiaalset metaotsingumootorit kasutab.
- 52 Järelikult kujutab niisuguse spetsiaalse metaotsingumootori, mis on kõne all põhikohtuasjas, käitaja tegevus endast andmebaasi sisu taaskasutamist antud sätte tähenduses.
- 53 Asjaomane taaskasutamine on seotud andmebaasi sisu olulise osa või isegi kogu sisuga, kuna niisugune spetsiaalne metaotsingumootor, nagu on kõne all käesolevas põhikohtuasjas, võimaldab kasutada selle andmebaasi kogu sisu samamoodi nagu päring, mis on otse sisestatud antud andmebaasi otsingumootorisse. Neil asjaoludel ei ole tähtis, mitu tulemust on spetsiaalsesse metaotsingumootorisse sisestatud päringuga tegelikult leitud ja kuvatud. Nagu on rõhutanud Euroopa Komisjon, ei muuda asjaolu, et otsing teostatakse ja selle tulemused kuvatakse lõppkasutaja määratletud otsingukriteeriumide alusel ainult ühes andmebaasi osas, seda, et lõppkasutajale on kättesaadavaks tehtud kogu andmebaas, nagu on märgitud ka käesoleva otsuse punktides 39 ja 40.
- 54 Kõiki eelnevaid kaalutlusi silmas pidades tuleb esimesele, teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 96/9 artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtja, kes võimaldab oma internetiportaali kaudu kasutada niisugust spetsiaalset metaotsingumootorit, nagu on kõne all käesolevas põhikohtuasjas, taaskasutab artikli 7 alusel kaitstud andmebaasi kogu sisu või olulist osa, kuna see spetsiaalne metaotsingumootor:
- võimaldab lõppkasutajal kasutada otsinguvormi, mis on sisuliselt samasuguste funktsioonidega nagu andmebaasi otsinguvorm;

- tõlgib „reaalajas” lõppkasutajate päringud andmebaasi otsingumootoris nii, et päring teostatakse kõigi selle andmebaasi andmete hulgas, ja
- kuvab lõppkasutajale otsingutulemused lehel, mis on tema enda veebiportaali kujundusega, liites samad tulemused üheks andmekomplektiks, aga tehes seda niisugustel kriteeriumidel põhinevas järjekorras, mis on võrreldavad asjaomase andmebaasi otsingumootori tulemuste kuvamisel kasutatavate kriteeriumidega.

Neljas kuni üheksas küsimus

- 55 Arvestades esimesele kuni kolmandale küsimusele antud vastuseid, ei pea vastama neljandale kuni üheksandale küsimusele.

Kohtukulud

- 56 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiivi 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtja, kes võimaldab oma internetiportaali kaudu kasutada niisugust spetsiaalset metaotsingumootorit, nagu on kõne all käesolevas põhikohtuasjas, taaskasutab artikli 7 alusel kaitstud andmebaasi kogu sisu või olulist osa, kuna see spetsiaalne metaotsingumootor:

- võimaldab lõppkasutajal kasutada otsinguvormi, mis on sisuliselt samasuguste funktsioonidega nagu andmebaasi otsinguvorm;
- tõlgib „reaalajas” lõppkasutajate päringud andmebaasi otsingumootoris nii, et päring teostatakse kõigi selle andmebaasi andmete hulgas, ja
- kuvab lõppkasutajale otsingutulemused lehel, mis on tema enda veebiportaali kujundusega, liites samad tulemused üheks andmekomplektiks, aga tehes seda niisugustel kriteeriumidel põhinevas järjekorras, mis on võrreldavad asjaomase andmebaasi otsingumootori tulemuste kuvamisel kasutatavate kriteeriumidega.

Allkirjad